

Yrityskaupan hyväksyminen: Wihuri Oy / RealMachinery Oy

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ("KKV" tai "virasto") on 9.9.2021 ilmoitettu järjestely, jossa Wihuri Oy ("Wihuri" tai "ilmoittaja") hankkii määräysvalan RealMachinery Oy:ssä ("RealMachinery" tai "kohde").

1 Yrityskaupan osapuolet

Wihuri on osa suomalaista kansainvälisesti toimivaa Wihuri-monialakonsernia, jonka emoyhtiö on Wihuri International Oy. Wihuri myy teknisen kaupan alalla muun muassa maanrakennuskoneita, ajoneuvolämmitimiä, ilmastointikoneita, korjaamolaitteita, trukkeja, ympäristönhoitokoneita, työkaluja, työkoneita ja moottoreita sekä tarjoaa näihin liittyviä jälkimarkkinapalveluita.¹ Wihurin edustamiin tuotemerkkeihin kuuluvat muun muassa Bobcat², Wille, John Deere, Metabo, Mazak ja Eberspächer.

RealMachinery on suomalainen valtakunnallisesti toimiva konetalo, joka myy, vuokraa, huoltaa, korjaa ja varustelee muun ohella maanrakennuskoneita.³ RealMachinery maahantuo, myy ja vuokraa muun muassa Doosan-merkkisiä kaivinkoneita ja pyöräkuormaajia sekä Mecalac-merkkisiä pyöräkuormaajia. RealMachinery ja sen tytäryhtiöt maahantuovat ja myyvät lisäksi muiden valmistajien koneita ja muita tuotteita.

2 Ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista

Ilmoittajan mukaan molemmat yrityskaupan osapuolet toimivat *maanrakennuskoneiden myynnin markkinoilla*. Tämän lisäksi osapuolilla on päällekkäistä toimintaa maanrakennuskoneiden myynnin markkinaan liittyvillä *maanrakennuskoneiden lisälaitteiden myynnin*,

¹ Wihuri Oy:n tytäryhtiöistä Vilakone Oy, Marine Diesel Finland Oy, Wihuri OÜ ja Wihuri RUS OOO toimivat teknisen kaupan alalla.

² Wihuri on myynyt Bobcat-merkkisiä pieniä maanrakennuskoneita yksinoikeudella Suomessa vuoden 2021 alusta alkaen. Tätä ennen Bobcat-koneiden edustus on ollut RealMachineryllä. Wihurin aiemmin myymien Caterpillar-merkkisten koneiden edustus päättyi puolestaan vuonna 2019, kun Wihuri myi Caterpillar-liiketoimintansa Avesco Oy:lle.

³ RealMachineryn yrityskaupan piiriin kuuluvia tytäryhtiöitä ovat Dae-Tek Oy, Dae-Tek Oy:n omistama tytäryhtiö D-Invest Oy, RealParts Oy, RealLift Oy ja RealRental Finland Oy. RealMachineryn liiketoiminoista yrityskauppaan kuuluvat konemyynti Suomessa, jälkimarkkinatoiminnot, nostimet sekä koneiden vuokraus ja rahoitus Suomessa. Yrityskaupan ulkopuolelle jäivät RealMachineryn trukkiliiiketoiminta sekä koneiden vuokraus ja rahoitus Ruotsissa.

*maanrakennuskoneiden varaosien myynnin sekä maanrakennuskoneiden huolto- ja korjauspalveluiden markkinoilla.*⁴

KKV on tarkastellut yrityskaupan kilpailuvaikutuksia kaikilla edellä mainituilla markkinoilla ilmoittajan toimittamien markkinatietojen perusteella. Virasto on tarkastelussaan keskittynyt arvioimaan yrityskaupan vaikutuksia etenkin maanrakennuskoneiden myynnin markkinoilla, joilla osapuolilla on keskeisin päällekkäisyys. Viraston markkinakuulemisessa ei myöskään esitetty erityisiä jälkimarkkinoihin liittyviä kilpailuhuolia. Markkinamäärittely on joka tapauksessa voitu jättää asiassa avoimeksi myös päämarkkinan osalta, sillä yrityskaupan ei ole jäljempänä ilmenevin perustein katsottu olennaisesti estävän kilpailua millään tarkastellulla markkinalla tai niiden oleellisella osalla.

Maanrakennuskoneiden myynti

Ilmoittajan mukaan osapuolilla on päällekkäistä toimintaa maanrakennuskoneiden myynnin markkinoilla ainoastaan pienkaivinkoneiden ja pienkuormaajien myynnissä. Pienkaivinkoneiden ja pienkuormaajien myyntiä voidaan ilmoittajan mukaan tarkastella toisistaan erillisinä alamarkkinoina. Ilmoittaja on luokitellut pienkaivinkoneiksi ja pienkuormaajiksi kaikki alle 10 000 kg:n painoiset kaivinkoneet ja kuormaajat.⁵ Täydellisyyden vuoksi ilmoittaja on toimittanut virastolle markkinatietoja pienkaivinkoneista ja pienkuormaajista jaoteltuna myös tela- ja pyöräalustaisiin koneisiin sekä uusiin ja käytettyihin koneisiin.⁶ Lisäksi ilmoittaja on toimittanut viraston pyynnöstä markkinatietoja myös tarkemmalla työpainojaottelulla. Ilmoittaja katsoo, että maanrakennuskoneiden myynnin relevantit maantieteelliset markkinat ovat kansalliset.

Seuraavassa on esitetty ilmoittajan arviot osapuolten markkinaosuuksista pienkaivinkoneiden ja pienkuormaajien kokonaismarkkinoilla sekä lisäksi arviot osapuolten ja niiden tärkeimpien kilpailijoiden

⁴ Täydellisyyden vuoksi ilmoittaja on lisäksi kuvannut *maanrakennuskoneiden vuokrauksen, ympäristönhoitokoneiden myynnin ja niihin liittyvien jälkimarkkinapalveluiden sekä suurten maanrakennuskoneiden myynnin markkinoita* maanrakennuskoneiden myynnin markkinoihin läheisesti liittyvinä markkinoina, joilla osapuolilla ei ole päällekkäisyyksiä. Osapuolista RealMachinery toimii maanrakennuskoneiden vuokrauksen ja suurten maanrakennuskoneiden myynnin markkinoilla ja Wihuri ympäristönhoitokoneiden myynnin ja niihin liittyvien jälkimarkkinapalveluiden markkinoilla.

⁵ Ilmoittajan mukaan kyseistä työpainorajaa käytetään vakiintuneesti alan myyjien keskuudessa. Jaottelu perustuu koneen käyttötarkoitukseen ja erityisesti siihen, että painorajan ylittäviä koneita pystytään käyttämään suuremmissa maanrakennus- ja maansiirtotöissä ja olosuhteista riippumatta ympäri vuoden.

⁶ Osapuolet myyvät sekä uusia että käytettyjä maanrakennuskoneita. Käytettyjen koneiden osalta osapuolet myyvät kuitenkin vain asiakkailta vaihdossa uuteen koneeseen saatuja käytettyjä maanrakennuskoneita.

markkinaosuuksista uusien pienkaivinkoneiden ja pienkuormaajien myynnin markkinoilla.⁷

Ilmoittajan mukaan *pienkaivinkoneiden myynnin markkinan* kokonaisarvo Suomessa oli vuonna 2020 noin 31,8 miljoonaa euroa, josta Wihurin markkinaosuus oli [0–5]⁸ % ja RealMachineryn markkinaosuus [5–10] %.⁹ *Uusien pienkaivinkoneiden myynnin markkinan* kokonaisarvo oli ilmoittajan mukaan vuonna 2020 noin 28,1 miljoonaa euroa, josta Wihurin markkinaosuus oli [0–5] % ja RealMachineryn [5–10] %. Osapuolten tärkeimpien kilpailijoiden markkinaosuudet vuonna 2020 uusien pienkaivinkoneiden myynnissä olivat ilmoittajan mukaan: KH-Koneet Oy (Yanmar) [20–30] %, Konesilta Oy (Kubota) [10–20] %, Honka Trading Oy (Takeuchi) [10–20] %, Volvo Construction Equipment Finland Oy (Volvo) [10–20] % ja Avesco Oy (Caterpillar) [5–10] %.

Ilmoittajan mukaan *pienkuormaajien myynnin markkinan* kokonaisarvo Suomessa oli vuonna 2020 noin 22,9 miljoonaa euroa, josta Wihurin markkinaosuus oli [5–10] % ja RealMachineryn markkinaosuus [5–10] %.¹⁰ *Uusien pienkuormaajien myynnin markkinan* kokonaisarvo oli ilmoittajan mukaan vuonna 2020 noin 20,6 miljoonaa euroa, josta Wihurin markkinaosuus oli [5–10] % ja RealMachineryn [5–10] %. Osapuolten tärkeimpien kilpailijoiden markkinaosuudet vuonna 2020 uusien pienkuormaajien myynnissä olivat ilmoittajan mukaan: Avant Tecno Oy (Avant) [30–40] %, KH-Koneet Oy (Kramer) [20–30] %, Kurikan Hyväkone Oy (Giant) [10–20] %, H.C. Petersen Finland Oy (Weidemann) [0–5] % ja Konesilta Oy (Kubota) [0–5] %.

3 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset

Ilmoittajan näkemyksen mukaan yrityskauppa ei johda tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen Suomessa millään relevantilla markkinalla. Ilmoittajan mukaan osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus ei nouse merkittäväksi myöskään millään tarkastelulla alasegmentillä. Lisäksi osapuolilla on kaikilla markkinoilla merkittäviä kilpailijoita, jotka tarjoavat korvaavia tuotteita ja palveluita koko Suomessa.

⁷ Ilmoittajalla ei ole ollut mahdollisuutta luotettavasti arvioida osapuolten kilpailijoiden käytettyjen koneiden myyntiä, joten kilpailijoiden markkina-asemaa koskevat tiedot perustuvat keskeisiltä osin arvioihin uusien koneiden myynnistä.

⁸ Hakasulkeisiin merkityissä kohdissa tarkka tieto on poistettu liikesalaisuutena.

⁹ Pienkaivinkoneiden myynnin markkinalla Wihuri myy Bobcat-merkkisiä koneita ja RealMachinery Doosan-merkkisiä koneita. Edellä mainitun mukaisesti Bobcat-merkkisten koneiden edustus on vuoden 2021 alussa siirtynyt kohteelta ilmoittajalle, ja ilmoittajan markkinaosuudet ovat siten kasvaneet ja kohteen vastaavasti laskeneet vuoden 2020 arvioihin verrattuna. Asialla ei ole kuitenkaan merkittävää vaikutusta arvioitaessa yrityskaupasta seuraavaa osapuolten yhteenlaskettua markkinaosuutta.

¹⁰ Pienkuormaajien myynnin markkinalla Wihuri myy Bobcat ja Norcar-merkkisiä koneita ja RealMachinery Mecalac-merkkisiä koneita. Samoin kuin pienkaivinkoneiden myynnissä, vuoden 2020 arviot eivät huomioi Bobcat-edustuksen siirtymisestä aiheutuvia osapuolten markkinaosuuksien muutoksia.

Osapuolten tuotevalikoimat ovat ilmoittajan näkemyksen mukaan enimmäkseen toisiaan täydentäviä, eivätkä osapuolet ole toistensa läheisiä kilpailijoita. Ilmoittajan mukaan valmistajien mahdollisuus vaihtaa jälleenmyyjää voi vaikuttaa jälleenmyyjien markkinaosuuksiin merkittävästi lyhyelläkin aikavälillä. Ilmoittajan mukaan jälleenmyyjien markkinavoimaa rajoittaa myös se, että suurimmat asiakkaat ostavat koneita suoraan valmistajilta.

Viraston markkinakuulemisessa saatu lausuntopalaute oli pääsääntöisesti neutraalia. Erään lausunnonantajan mukaan ilmoittajan tytäryhtiön Vilakone Oy:n valmistamat Wille-merkkiset ympäristönhoitokoneet voitaisiin luokitella myös pyöräalustaisiksi pienkuormaajiksi, mikä nostaisi ilmoittajan markkinaosuutta pienkuormaajien markkinoilla huomattavasti ilmoitettua korkeammaksi. Ilmoittajan mukaan Wille-koneet kuuluvat pienkuormaajien markkinasta erilliselle ympäristönhoitokoneiden markkinalle ja eroavat pienkuormaajista käyttötarkoitukseltaan, teknisiltä ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja asiakaskunnaltaan. Ilmoittajan lisäselvitysten perusteella on siten todennäköistä, että ainaakaan kaikkia Wille-koneita ei voitaisi lukea osaksi pienkuormaajien markkinaa. Ilmoittajan toimittamien markkinatietojen perusteella osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus ei joka tapauksessa nousisi ongelmalliseksi edes siinä tilanteessa, että Wille-koneet luokiteltaisiin kokonaisuudessaan pyöräalustaisiksi pienkuormaajiksi ja niitä tarkasteltaisiin osana pienkuormaajien tai pyöräalustaisten pienkuormaajien markkinaa.

Erään lausunnonantajan mukaan kaivinkoneita ja kuormaajia voitaisiin jaotella eri markkinasegmentteihin ilmoittajan käyttämää jaottelutapaa hienojakoisemmin koneen käyttötarkoituksen perusteella. Ilmoittajan näkemyksen mukaan markkinoiden segmentoinnissa käytetyssä 10 000 kg:n rajassa on otettu huomioon myös koneen käyttötarkoitus, ja se on ilmoittajan mukaan kaikista selkein ja objektiivisin tapa segmentoida markkinoita. Edellä mainitun mukaisesti ilmoittaja on toimittanut virastolle markkinatietoja myös tarkemmalla työpainojaotellulla, eikä virasto ole havainnut myöskään näin tarkasteltuna yrityskaupasta seuraavan haitallisia kilpailuvaikutuksia. Markkinaosuuksien lisäykset ovat maltillisia, ja markkinoille jää useita kilpailijoita segmentointitavasta riippumatta.

Edellä mainitun perusteella yrityskauppa ei Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan olennaisesti estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla kilpailulain (948/2011) 25 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

4 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyy yrityskaupan, jossa Wihuri Oy hankkii määräysvallan RealMachinery Oy:ssä.

5 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

6 Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 49 a §:n mukaan siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

7 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa asiantuntija Tiia Sotamaa, puhelin 029 505 3083, sähköposti tiia.sotamaa@kkv.fi.

Ylijohtaja Timo Mattila

Asiantuntija Tiia Sotamaa